

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่อง : การติดตามประเมินผลค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อหัวนักเรียนที่มีผลมาจากการเพิ่มงบประมาณ
รายการเงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ 2551 ของ
โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 1

ชื่อผู้ศึกษา : นางสาวสายสวาท วิชัย รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 1

การศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ทั่วไป เพื่อติดตามประเมินผลค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อหัวนักเรียน
ที่มีผลมาจากการเพิ่มงบประมาณรายการเงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ
2551 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 1 ส่วนวัตถุประสงค์เฉพาะเพื่อศึกษา
ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อหัวนักเรียนรายบุคคลที่เป็นค่าใช้จ่ายจากงบประมาณอุดหนุนการจัดการศึกษาที่โรงเรียน
ได้รับจัดสรรในปีงบประมาณ 2551 จำแนกตามประเภทสถานศึกษาและระดับคุณภาพการศึกษาตามผล
การประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสอง

ประชากร ได้แก่ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 1 จำนวน
60 โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ แบบสอบถาม เรื่องการติดตามประเมินผลการใช้จ่ายเงิน
อุดหนุนของสถานศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลโดยแจกแจงความถี่ และหาค่าเฉลี่ย

ผลการศึกษา จากการวิเคราะห์ข้อมูลค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อหัวนักเรียนที่มีผลจากการเพิ่ม
งบประมาณ รายการเงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ 2551 ของโรงเรียน
กลุ่มประชากรในค่าใช้จ่าย จำนวน 5 รายการ ได้แก่ การบริหารสถานศึกษาทั่วไป การจัดการเรียนการ
สอน การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและ ค่าใช้จ่ายอื่น ผลการศึกษาพบว่า
โรงเรียนส่วนใหญ่ มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อหัวนักเรียนเพิ่มขึ้นมาก ในด้านการจัดการเรียนการสอน ยกเว้น
โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาที่ไม่ผ่านการรับรองคุณภาพ มีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นมากในด้านการบริหาร
สถานศึกษาทั่วไป รายละเอียดสรุปได้ดังนี้

1. โรงเรียนประถมศึกษาที่ผ่านการรับรองคุณภาพ มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อหัวนักเรียนเพิ่มขึ้น
มาก ด้านการจัดการเรียนการสอน จำนวน 184.39 บาท เป็นค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับวัสดุการศึกษา การจัด
โครงการ โครงการ กิจกรรมวิชาการ ค่าจัดหาคอมพิวเตอร์และครุภัณฑ์เพื่อจัดการเรียนรู้ ค่าจัดทำและ
พัฒนาหลักสูตร ค่าวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน และค่าจัดหาหนังสือ ตำรา และวารสารเข้าห้องสมุด
ค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นรองลงมา ได้แก่ การบริหารสถานศึกษาทั่วไป เพิ่มขึ้น 96.29 บาท เป็นค่าใช้จ่าย
เกี่ยวกับการจ้างบุคลากรชั่วคราว ค่าจ้างเหมาบริการ ค่าซ่อมแซมครุภัณฑ์และสิ่งก่อสร้าง และค่าจัดหา
ครุภัณฑ์ สำหรับค่าใช้จ่ายที่มีการใช้จ่ายลดลง ได้แก่ ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการอบรม สัมมนาครู ศึกษาดูงาน
ลดลง จำนวน 9.85 บาท งานทะเบียน วัสดุ และประเมินผล จำนวน 6.36 และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ
จำนวน 21.28 บาท

2. **โรงเรียนประถมศึกษาที่ไม่ผ่านการรับรองคุณภาพ** มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อหัวนักเรียนเพิ่มขึ้นมาก ด้านการจัดการเรียนการสอน จำนวน 188.07 บาท เป็นค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการปรับปรุงและพัฒนาสื่อเทคโนโลยี ค่าจัดซื้อหนังสือ วัสดุ ตำรา วารสารเข้าห้องสมุด ค่ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ค่าวัสดุการศึกษา ค่าพาหนะ เบี้ยเลี้ยง ที่พัก ครู และนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมวิชาการ ค่าจัดหาและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และค่าอบรม สัมมนา ครู ค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นรองลงมา ได้แก่ การบริหารสถานศึกษาทั่วไปเพิ่มขึ้นจำนวน 98.07 บาท เป็นค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับค่าวัสดุคอมพิวเตอร์เพื่อการบริหาร ค่าสาธารณูปโภค ค่าจ้างทำสิ่งของหรือสิ่งปลูกสร้าง และค่าจ้างบุคลากรชั่วคราว สำหรับค่าใช้จ่ายที่มีการใช้จ่ายลดลง ได้แก่ ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับงานทะเบียน วัสดุ และประเมินผล จำนวน 26.67 บาท ค่าวัสดุสำนักงาน ลดลง จำนวน 9.14 บาท

3. **โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาที่ผ่านการรับรองคุณภาพ** มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อหัวนักเรียนเพิ่มขึ้นมาก ด้านการจัดการเรียนการสอน จำนวน 240.47 บาท เป็นค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับวัสดุการศึกษา ค่าพาหนะ เบี้ยเลี้ยง ที่พัก ครู และนักเรียนไปร่วมกิจกรรมทางวิชาการ ค่าปรับปรุงพัฒนาสื่อและเทคโนโลยี ค่าใช้จ่ายโครงการ โครงการงาน กิจกรรมทางวิชาการ ค่าจัดหาคอมพิวเตอร์ และครุภัณฑ์เพื่อจัดการเรียนรู้ และค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับระบบห้องสมุด ค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นรองลงมา ได้แก่ การบริหารสถานศึกษาทั่วไป จำนวน 149.20 บาท เป็นค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการจัดซื้อครุภัณฑ์ ค่าซ่อมแซมครุภัณฑ์ และสิ่งก่อสร้าง ค่าวัสดุสำนักงาน ค่าวัสดุคอมพิวเตอร์เพื่อการบริหาร และค่าใช้จ่ายอื่นๆ สำหรับค่าใช้จ่ายที่ลดลง ได้แก่ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนลดลง จำนวน 23.35 บาท และค่าใช้จ่ายการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำนวน 7.15 บาท

4. **โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาที่ไม่ผ่านการรับรองคุณภาพ** มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อหัวนักเรียนเพิ่มขึ้นมาก ด้านการบริหารสถานศึกษาทั่วไป จำนวน 230.47 บาท เป็นค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการจ้างทำสิ่งของหรือสิ่งก่อสร้าง ค่าซ่อมแซมครุภัณฑ์และสิ่งก่อสร้าง ค่าจ้างเหมาบริการ ค่าสาธารณูปโภค ค่าวัสดุคอมพิวเตอร์เพื่อการบริหาร และค่าใช้จ่ายอื่น ค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นรองลงมา ได้แก่ ค่าจัดการเรียนการสอน จำนวน 146.35 บาท เป็นค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับวัสดุการศึกษา การจัดโครงการ โครงการงาน กิจกรรมการวิชาการ ค่าจัดและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ค่าจัดระบบงานห้องสมุด ค่ากิจกรรมห้องสมุด ค่าจัดซื้อหนังสือ ตำรา วารสาร และค่าใช้จ่ายในการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน สำหรับค่าใช้จ่ายที่ลดลง ได้แก่ ค่าพาหนะ เบี้ยเลี้ยง ที่พักครูและนักเรียนไปร่วมกิจกรรมทางวิชาการ ลดลงจำนวน 61.90 บาท ค่ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จำนวน 31.80 บาท ค่าจ้างครู จำนวน 30.63 บาท ค่าจัดหาคอมพิวเตอร์ ครุภัณฑ์อื่น เพื่อจัดการเรียนรู้ จำนวน 30.52 บาท ค่าเช่าบริการอินเทอร์เน็ต จำนวน 20.85 บาท

5. โรงเรียนมัธยมศึกษาที่ผ่านการรับรองคุณภาพ มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อหัวนักเรียนเพิ่มขึ้นมาก ด้านการจัดการเรียนการสอน จำนวน 242.57 บาท เป็นค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดหาคอมพิวเตอร์ ครุภัณฑ์อื่นเพื่อจัดการเรียนรู้ ค่าวัสดุการศึกษา ค่าพาหนะ เบี้ยเลี้ยง ที่พักรู้ และนักเรียนไปร่วมกิจกรรมวิชาการ ค่าใช้จ่ายการอบรม สัมมนาครู และ ศึกษาดูงาน งานทะเบียน วัสดุ และประเมินผล ค่ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และค่าเช่าบริการอินเทอร์เน็ต ค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นรองลงมา ได้แก่ ด้านการบริหารสถานศึกษาทั่วไป จำนวน 200.71 บาท เป็นค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับค่าสาธารณูปโภค ค่าซ่อมแซมครุภัณฑ์ สิ่งก่อสร้าง ค่าวัสดุสำนักงาน และค่าจัดหาครุภัณฑ์ สำหรับค่าใช้จ่ายที่ลดลง ได้แก่ การจัดโครงการ โครงการ กิจกรรมวิชาการ ลดลงจำนวน 8.22 บาท ค่าจ้างเหมาบริการ จำนวน 3.47 บาท

ความคิดเห็นที่มีต่อการได้รับงบประมาณเงินอุดหนุนเพิ่มขึ้นจากการสอบถามความคิดเห็น โดยผู้บริหาร โรงเรียนประชุมหารือผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายแล้วสรุปความเห็นซึ่งเป็นเสียงข้างมากของแต่ละโรงเรียนในรายการข้อคำถามสรุปได้ว่า ด้านการบริหารส่วนใหญ่ มีความเห็นอยู่ในระดับมากกว่าเดิม เช่น สถานศึกษามีบรรยากาศ สภาพแวดล้อมเหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้มากขึ้น มีแหล่งเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สถานศึกษามีความพร้อมในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สถานศึกษามีความพร้อมด้านอุปกรณ์การศึกษา มีสื่อ อุปกรณ์การศึกษาที่มีคุณภาพมากกว่าเดิม ส่วนการระดมทรัพยากรของโรงเรียน ส่วนใหญ่อยู่ในระดับเท่าเดิม และมากกว่าเดิมเท่า ๆ กัน ส่วนด้านการจัดการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมีความเห็นอยู่ในระดับมากกว่าเดิมทุกรายการ ได้แก่ การจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง จากแหล่งเรียนรู้มีหลากหลาย การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนด้านคุณธรรม จริยธรรม การจัดการเรียนรู้ด้านการฝึกปฏิบัติจริง การใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี การจัดการเรียนรู้ ด้านการแก้ปัญหา การจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะการทำงานอาชีพ การจัดกิจกรรมพัฒนาสุขนิสัย และการจัดการเรียนรู้ด้านการวิเคราะห์ สังเคราะห์

แนวทางการพัฒนาการใช้จ่ายงบประมาณเงินอุดหนุนของสภาพศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา จากการประชุมสัมมนาผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้และมีประสบการณ์ในการบริหารงบประมาณ สรุปได้ว่า แนวทางการใช้จ่ายงบประมาณเงินอุดหนุน เพื่อยกระดับคุณภาพ มาตรฐานการศึกษา มีปัจจัยสำคัญ 3 ปัจจัย ได้แก่ 1) การจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษา ทั้งแผนกลยุทธ์หรือแผนพัฒนาระยะ 3 – 5 ปี และแผนปฏิบัติการประจำปี มีวิสัยทัศน์และเป้าหมายที่ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา ใช้การจัดสรรงบประมาณเป็นเครื่องมือในการบรรลุผลสำเร็จของการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา 2) กระบวนการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา ยึดหลักการมีส่วนร่วม มีขั้นตอนที่ชัดเจน เปิดเผย และมีความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ 3) ทักษะและความสามารถในการใช้งบประมาณเป็นเครื่องมือทางการบริหารของผู้บริหาร โรงเรียน